

20. Přehled sedmi pečeti – část 1

Část knihy Zjevení zabývající se pečetěmi a polnicemi (kap. 4-11) je interpretačně složitá.

Abychom porozuměli tomuto složitému textu, musíme se jí nejprve zabývat jako celek, a potom přejít k detailům. Budeme také mluvit o starozákonním pozadí, o jejím umístění v knize Zjevení, zamyslíme se také nad textem z pohledu evangelia.

Kapitola 4: Jaké je klíčové slovo v této kapitole? Vyniká tam nějaká pasáž?

Klíčovým slovem této kapitoly je TRŮN, vyskytuje se 14x. Děj se odehrává na trůnu, kolem trůnu, postavy jsou před trůnem nebo vzdáleny od trůnu.

Co je trůn a co představuje? Trůn představuje právo k panování. Osoba, která sedí na trůnu má právo panovat nad nějakou oblastí, národem, skupinou lidí. Ústředním motivem celé kapitoly je otázka, kdo má právo panovat v nebesích.

Jaký je klíčový text v pozadí kapitoly 4? Vidění Božího trůnu nacházíme v Ez 1. Ez 1,4-10.13.18.26.27. V textu Ez a Zj jsou vidět podobnosti. (33% slov v řečtině ze Zj 4 se nachází i v Ez 1.) Ez 1 je strukturová paralela ke Zj 4.

Ve SZ najdeme další čtyři hlavní texty, které stojí v pozadí Zj 4. Jsou to Da 7, který nám ukazuje vidění nebeského místa, Iz 6, který popisuje vidění nebeské svatyně, zde se nachází tak jako ve Zj 4 slovní spojení „svatý, svatý, svatý“, Ez 19, který hovoří o králích a kněžích a 1 Kr 22, popisující Míkajášovo vidění nebeského soudu, na kterém Bůh promlouvá s anděly o vladařských záležitostech v nebi.

Co má těchto pět textů společného? Každý se zaměřuje na Boží trůn. Čtyři texty se soustřeďují na nebeský trůn, jeden na pozemský trůn na hoře Sión (Ex 19). Když se Izraelité shromáždili kolem hory Sinaj, sestoupil Hospodin a usedl na tuto horu jako na svůj trůn. Zj 4 spojuje všechny starozákonné texty o trůnu dohromady.

Jakou scénu znázorňuje Zj 4? Je to scéna popisující určitý okamžik nebo se jedná pouze o všeobecný popis nebeského trůnu? Domnívám se, že scéna se zabývá pouze všeobecným popisem. Např. Zj 4,2 Trůn zde není postaven, jako v Da 7,9. Není zde scéna, ve které by byl trůn zbudován, kde by děj měl počátek a konec. Jan měl zjevení, a když se podíval, najednou uviděl trůn. Nenasvědčuje nic tomu, že by v ději bylo něco nového. Nová byla tato scéna pro Jana. Jasnější je verš 9 a 10: „A kdykoli ty bytosti vzdají čest, slávu a díky tomu, který sedí na trůnu a je živ na věky věků, padá těch čtyřiaadvacet starců na kolena před tím, který sedí na trůnu, a klanějí se tomu, který je živ na věky věků.“

Pokud se zabýváme řeckou gramatikou ve verši 9, zjistíme, že jeho slova jsou jasným popisem opakujícího se děje. Je to děj, který se koná stále a stále po dlouhé časové období. Je tedy jasné, že Zj 4 není bod na časové ose, není to specifická událost v historii země nebo nebe. Je zde znázorněna všeobecná scéna uctívání. Je to všeobecný popis nebeského místa.

Zj 5. kapitola – odehrává se děj v určitém okamžiku časové osy nebo je to všeobecný popis? Zde se nachází specifická scéna v čase. Je popsáno nádherné prostředí nebe, které chválí a uctívá Stvořitele. Najednou se však vyskytne krize. Všichni se zmateně ptají, co se děje. Nastává očekávání a ticho. Tato scéna se tedy odlišuje od Zj 4. Jaký je zde problém? Je jím kniha, kterou nikdo nemůže otevřít. Na tomto místě není jasné, proč je ta kniha důležitá, ale je velice důležité, aby se našel někdo, kdo by ji otevřel. Problém je vyřešen tím, že je nalezena osoba, která smí knihu otevřít.

Jaká jsou klíčová slova této pasáže? Je to jak trůn, tak slovo hoden, které se v této kapitole neustále opakuje. Hledá se osoba, která je hodna a provolává se sláva, když je nalezena. Další klíčová slova jsou kniha a beránek.

Takže se zde vyskytuje událost krize, osoba, která je hodna sedět na trůnu a nutnost otevřít knihu. Slovo hoden se nachází již ve Zj 4,11.

Pokud se zde jedná o událost na časové ose, je třeba zodpovědět, kdy se stala. To si detailně vysvětlíme později. Je však jasné, že tato událost je velice důležitá a jde patrně o nejdůležitější okamžik všech dob.

Jaké je SZ pozadí tohoto textu? Domnívám se, že důležitější než Ez 1 je Da 7. Ez 1 je stále v pozadí, avšak důležitější je **Da 7,9-14**

„9 Viděl jsem, že byly postaveny stolce a že usedl Věkovitý. Jeho oblek byl bílý jako sníh, vlasy jeho hlavy jako čistá vlna, jeho stolec - plameny ohně, jeho kola - hořící oheň.

10 Řeka ohnivá proudila a vycházela od něho, tisíce tisíců sloužily jemu a desetitíce desetitísíců stály před ním. Zasedl soud a byly otevřeny knihy.

11 Tu jsem viděl, že pro ta troufalá slova, která roh mluvil, viděl jsem, že to zvíře bylo zabito, jeho tělo zničeno a dáno k spálení ohněm.

12 Zbylým zvířatům odňali jejich vladařskou moc a byl jim ponechán život do určité doby a času.

13 Viděl jsem v nočním vidění, hle, s nebeskými oblaky přicházel jakoby Syn člověka; došel až k Věkovitému, přivedli ho k němu.

14 A byla mu dána vladařská moc, sláva a království, aby ho uctívali všichni lidé různých národností a jazyků. Jeho vladařská moc je věčná, která nepomine, a jeho království nebude zničeno."

V textu nacházíme jasné paralely se Zj 5. V obou případech je: Bůh na trůnu, odkaz na knihy, druhá božská osoba přichází a je uvedena k první, této druhé osobě je udělena vláda, vyskytují se svatí (24 starců ve Zj 5 jsou lidé vykoupení ze země), miriády andělů. Da 7 je tedy strukturní paralela k Zj 5.

Proč je tento Beránek hoden otevřít knihu? Zdá se, že to je klíčová věc v celém textu.

5 Ale jeden ze starců mi řekl: "Neplač. Hle, zvítězil lev z pokolení Judova, potomek Davidův; on otevře tu knihu sedmkrát zapečetěnou." To, že je hoden, souvisí s jeho vítězstvím.

6 „Vtom jsem spatřil, že uprostřed mezi trůnem a těmi čtyřmi bytostmi a starci stojí Beránek, ten obětovaný; měl sedm rohů a sedm očí, což je sedmero duchů Božích vyslaných do celého světa.“

Zde se nachází další podrobnosti pověření. Ze lva se stal beránek, který symbolizuje Ježíšovo lidství. Ježíš se však nestal jenom člověkem. Zemřel a jeho smrt se stala velice důležitou.

9 A zpívali novou píseň: "Jsi hoden přijmout tu knihu a rozlomit její pečeti, protože jsi byl obětován, svou krví jsi Bohu vykoupil lidi ze všech kmenů, jazyků, národů a ras."

Beránek je hoden, neboť byl obětován.

12 slyšel jsem je mocným hlasem volat: "Hoden jest Beránek, ten obětovaný, přijmout moc, bohatství, moudrost, sílu, poctu, slávu i dobrořečení."

Je to smrt Beránka, kvůli které je hoden otevřít knihu.

Vidíme tedy lidství a smrt a k tomu **Zj 5,13**

13 A všechno stvoření na nebi, na zemi, pod zemí i v moři, všechno, co v nich jest, slyšel jsem volat: "Tomu, jenž sedí na trůnu, i Beránkovi dobrořečení, čest, sláva i moc na věky věků!"

Beránek je také Bohem. Je člověk, který zemřel. Je však současně i božskou osobou. Aby se našla osoba, která je hodna, musí být božská, lidská a musela zemřít. Je to jedinečná kombinace. Pouze jedna osoba v historii splnila tyto jedinečné podmínky. To činí Beránka v knize Zjevení tak výjimečným.

Podle čeho usuzujeme, že Beránek je božského původu? Chvalozpěv o Beránkovi souvisí s jeho úzkým vztahem k Otci. Jak ale víme, že je to důležité?

Ve Zj 4 a 5 je několik chvalozpěvů. Různé části nebeského chorálu pravidelně pějí chvalozpěvy. V tomto textu se vyskytuje pět chvalozpěvů. První chvalozpěv je ve Zj 4,8 „svatý, svatý, svatý“, další pak ve Zj 4,11, který chválí Boha Stvořitele, třetí ve Zj 5,9.10, kde je chválen Beránek, neboť byl obětován na kříži, čtvrtý ve Zj 5,12, kde je Beránkovi opět různými formami provolávána sláva, pátý ve Zj 5,13, kde je vzdávána sláva Tomu, který sedí na trůnu i Beránkovi. První dva chvalozpěvy jsou zpívány tomu, který sedí na trůnu. Další dva jsou zpívány Beránkovi. Poslední nápěv je zpíván oběma. V pátém nápěvu dochází k vyvrcholení chvály Bohu Otci a Beránkovi, kteří sedí na trůnu. Kapitoly 4 a 5 jsou vedeny k vrcholnému okamžiku, kdy se Beránek připojí ke svému Otci na trůnu.

Existuje však i další důvod, proč je 13. verš tak důležitý. V písních dochází ke crescendu. První chvalozpěv zpívají čtyři bytosti, druhý 24 starců, třetí čtyři bytosti a 24 starců, ve čtvrtém se k čtyřem bytostem a 24 starcům připojují statisíce andělů a nakonec v pátém nápěvu každá bytost v celém vesmíru provolává chválu. „A všechno stvoření na nebi, na zemi, pod zemí i v moři, všechno, co v nich jest“ volá: "Tomu, jenž sedí na trůnu, i Beránkovi dobrořečení, čest, sláva i moc na věky věků!" Je jasné, že jedno z hlavních témat Zj 4 a 5 je vyvýšení Beránka na stejnou roveň s Otcem. Jiné texty NZ uvádějí, že Beránek měl toto postavení již dříve. (Ve Zj 1 se např. uvádí, že Ježíš je Jahve Starého Zákona). Po smrti Beránka dochází k novému provolávání slávy Beránkovi. Ústředním bodem Zj 5 je to, že Beránek je hoden uctívání a slávy. Vše, co se zde odehrává, se soustřeďuje na to, kdo Beránek je a proč je hoden slávy.

Zj 6

Je jisté, že Zj 6 navazuje na Zj 5. Ve Zj 5 je určitá krize u nebeského trůnu. V ruce nebeského Otce je zapečetěná kniha, kterou nikdo nemůže přečíst. Je známo, že otevření a přečtení knihy je důležité pro každého ve vesmíru. Je třeba najít osobu, která je hodna otevřít knihu. Tato osoba je nalezena, je to Beránek, který je uctíván celým nebeským shromážděním. Ve Zj 6 se objevují důsledky otevírání knihy Beránkem. To, co se odehrává ve Zj 6, je odpověď na rozlomení pečeti.

Jsou pečeti obsahem knihy? Když Beránek rozlamuje pečeti, odhaluje postupně jednu sedminu obsahu knihy, nebo je obsah knihy znám až tehdy, když všech sedm pečeti je rozlomeno? Toto je stěžejní otázka pro výklad této pasáže.

Můžeme na to pohlížet dvěma způsoby. V antickém světě byly dva druhy knih. Jedním byl svitek, tedy dlouhý list papíru, který byl srolován. Při čtení svitku jej bylo potřeba rozvinout. Dalším druhem knih byl kodex. Na tento druh jsme zvyklí i v dnešní době. Kodex byl svazek listů, který byl svázan na jedné straně, měl pevné desky obalu. Při čtení bylo nutné kodexem listovat. Kodex jako kniha byl nový vynález v Janově době. Nejsme si naprosto jisti datem, kdy byl kodex vynalezen. Je ale jisté, že krátce po napsání knihy Zjevení byl již kodex rozšířen v antickém světě. V textu se tedy může jednat o jeden nebo druhý druh knihy.

O jaké variantě Jan mluví? Jan mluví o rozlomení svitku. Mluví o svitku, který má kolem sebe pečeti? Pokud ano, znamenalo by to, že po rozlomení pečeti nebyl obsah knihy stále vidět. Musely se rozlomit všechny pečeti, rozvinout svitek, a teprve potom jej bylo možné číst.

Pokud Jan mluví o svitku, nejedná se v textu Zj 6 o obsahu svitku, ale jde o děj, který se vztahuje k rozlomení pečeti. Pokud se však jednalo o kodex, potom by bylo možné odpečetit jednotlivé části knihy při uchopení např. 100 nebo 200 listů. Tím by se zpřístupnil obsah těchto stran rozlomením pečeti. Pokud byla kniha kodexem, rozlomení pečeti by ukazovalo více a více obsahu knihy.

Jaké slovo je použito? Naštěstí nás Jan nenechává na pochybách o tom, co chtěl sdělit.

Zj 6,14 „nebesa zmizela, jako když se zavře kniha“. V řečtině je použito slovo biblos, což se překládá jako kniha (BKR, B21, ČEP). Český studijní překlad (ČSP) překládá slovo jako svitek: „a nebe zmizelo, jako když se svinuje svitek“. Termín svinuje (helissomenon) ukazuje, co Jan myslel slovem kniha. Kniha je něco, co se může svinout, což je jistě svitek. Z tohoto důvodu události v Zj 6 nejsou obsahem knihy. Knihu nelze přečíst, dokud nejsou rozlomeny všechny pečeti.

Dějí se události ve Zj 6 na zemi nebo v nebesích? Beránek, který láme pečeti – to se odehrává samozřejmě v nebi. Události, které přicházejí jako důsledek rozlomení pečeti, se odehrávají na zemi nebo v nebi? Jan nás opět nenechává na pochybách. Zj 6,4 „A vyjel druhý kůň, ohnivý, a jeho jezdec obdržel moc odejmout zemi mír.“ Zj 6,8 „A hle, kůň sinavý, a jméno jeho jezdce Smrt, a svět mrtvých zůstával za ním. Těm jezdcům byla dána moc, aby čtvrtinu země zhubili mečem, hladem, morem a dravými šelmami.“ V textu Zj 6 se jasně hovoří o zemi (viz také verše 14-17), na rozdíl od Zj 4. a 5. kapitoly, kde se popisovala nebeská realita.

Jakou událostí končí text Zj 6? Rozlamování pečetí končí druhým příchodem Ježíše Krista a událostmi, které jej budou obklopovat. Bude to veliký den Hospodinův.

Struktura kapitoly 6 by mohla být rozdělena do tří částí:

1. Čtyři jezdci (Zj 6,1-8)
2. Scéna u oltáře u 5. pečeti (Zj 6,9-11)
3. Den Hospodinův, události při 2. příchodu JK (Zj 6,12-17)

Je starozákonní pozadí Zj 6 stejné jako pozadí Zj 4 a 5? U Zj 4 a 5 jsou SZ pozadí texty o nebeském trůnu. Ve Zj 6 není trůn centrem děje, starozákonním pozadím jsou zlořečení smlouvy. Ve SZ době učinil Bůh smlouvu se svým lidem. Řekl, že pokud jej lid bude poslouchat, pokud s ním bude Izrael spolupracovat v partnerském vztahu, potom se na nich splní požehnání.

Pokud jej však lidé zavrhnou, pokud se mu vzepřou, přinese to negativní důsledky, splní se zlořečení. Požehnáním a zlořečením není složité porozumět. Ti, kteří zachovávají smlouvu, jsou obdařeni požehnáním. Na ty, kdo jsou neposlušní a vzpurní, přijde zlořečení a trest. Každá smlouva má stanovená jasná pravidla. Text Zj 6 tedy ukazuje ke starozákonním textům o zlořečení zakotvených ve smlouvě s Hospodinem (viz další kapitola).